

Noord-Om gemeente Gemert-Bakel

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport en de aanvulling daarop

7 mei 2008 / rapportnummer 1994-86

1. OORDEEL OVER HET MER

Het college van Burgemeester & Wethouders van Gemert-Bakel heeft het voornemen om een noordelijke randweg langs Gemert aan te leggen, de zogeheten 'Noord-Om'. Voor de realisering van dit voornemen is het noodzakelijk om het bestemmingsplan te wijzigen. Ten behoeve van de besluitvorming is een milieueffectrapport (MER) opgesteld.¹ De gemeenteraad is bevoegd gezag voor het besluit tot wijziging van het bestemmingsplan.

Tijdens de toetsing heeft een gesprek plaats gevonden tussen de Commissie, het bevoegd gezag en de initiatiefnemer. Daar heeft de Commissie kenbaar gemaakt dat het MER naar haar oordeel op een aantal onderdelen onvolledig is. Naar aanleiding hiervan heeft de initiatiefnemer nadere informatie aangeleverd over:

- de herkomst en bestemming van het verkeer door Gemert-Bakel;
- een 'nulplus'-alternatief² met maatregelen in de kern van Gemert;
- het probleemoplossend vermogen van een westelijke randweg;
- een geohydrologisch onderzoek waarin wordt onderbouwd dat de Noord-Om (de onderdoorgang) niet of nauwelijks zal zorgen voor een verandering van de omliggende grondwaterstanden.

De Commissie is van mening dat, **in het MER en de aanvulling tezamen, de essentiële informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats bij de besluitvorming te geven.**

Uit het MER en de aanvulling blijkt dat de Noord-Om een oplossing biedt voor de gesignaleerde problemen met betrekking tot verkeersafwikkeling en leefbaarheid in de kern van Gemert. Uit de aanvulling komt naar voren dat een West-Om ook een probleemoplossend alternatief is maar dat deze als gevolg van de aantasting van landschappelijke en cultuurhistorische waarden niet wenselijk is.

Maatregelen in de kern van Gemert, in de vorm van een nulplus-alternatief hebben op zichzelf weinig effect op verkeersintensiteiten in de kern. De Commissie constateert dat de toevoeging van deze maatregelen aan de reeds beschouwde alternatieven niet zal leiden tot andere keuzes maar wel tot een sterker doelbereik ten aanzien van verbetering van woon- en leefmilieu in Gemert.

De aanvulling heeft niet ter visie gelegen. De Commissie adviseert de aanvulling bij het ontwerp- bestemmingsplan ter visie te leggen.

In hoofdstuk 2 wordt het oordeel van de Commissie nader toegelicht.

¹ Voor technische informatie over de m.e.r.-procedure, de rol van de Commissie, samenstelling van de werkgroep en een overzicht van de door de initiatiefnemer aangeleverde stukken wordt verwezen naar bijlage 1. In bijlage 2 is een overzicht van de zienswijzen opgenomen.

² Het nulplus alternatief is een alternatief waarbij geen rondweg wordt aangelegd en maatregelen worden getroffen op bestaande wegen en structuren.

2. TOELICHTING OP HET OORDEEL

2.1 Verkeersproblemen en doelbereik van de Noord-Om

MER

In het MER zijn de verkeersproblemen en -doelbereik onvoldoende kwantitatief onderbouwd. De verhouding tussen de intensiteit en capaciteit (I/C-verhouding) op de wegvakken en de verkeersbelasting van de relevante kruispunten zijn op zichzelf goed beschreven, maar een overzicht van de omvang van verschillende herkomst- en bestemmingsrelaties (HB-relaties) die door Gemert-Bakel gaan (Handel-Gemert, Elsendorp-Gemert, Boekel-Gemert) ontbreekt in het MER. Hierdoor is op basis van het MER onmogelijk te beoordelen binnen welke HB-relaties de grootste knelpunten ontstaan en in welke mate de Noord-Om daarvoor een oplossing biedt.

Aanvulling

In de aanvulling is een overzicht van de HB-relaties voor de autonome ontwikkeling in 2020 weergegeven. Het overzicht laat zien dat meer dan 50% van het verkeer de herkomst of bestemming in Gemert heeft. Een relatief hoge verkeersrelatie is van noord-noordoosten richting zuid-zuidwesten en vice versa. Hiermee is voldoende informatie over het doelbereik van de Noord-Om in het MER plus de aanvulling aanwezig.

2.2 Selectie en vergelijking van alternatieven

MER

In het MER ontbreekt een brede afweging van alternatieven. De in het MER onderzochte alternatieven zijn ten opzichte van de referentiesituatie nauwelijks onderscheidend met betrekking tot bereikbaarheid, barrièrewerking, (verkeersveiligheid), externe veiligheid en luchtkwaliteit. Daarnaast verschillen de I/C en volume en capaciteit (V/C)-ratio's van autonome ontwikkeling (AO) en de alternatieven nauwelijks. In het MER ontbreekt een kwantitatieve onderbouwing waarom geen andere alternatieven zouden kunnen voldoen aan de doelstelling en randvoorwaarden uit beleid en wet- en regelgeving. Voorbeelden hiervan zijn een westelijke randweg of een nulplus-alternatief, waarin doorgaande routes in de kern worden afgewaardeerd.

Aanvulling

Het probleemoplossend vermogen van een westelijke randweg 'West-Om' en een 'nulplus'-alternatief³ (waarin verkeersremmende maatregelen getroffen worden) is in de aanvulling onderzocht. Daaruit komt naar voren dat de West-Om verkeerskundig gezien een kansrijk alternatief is. Het 'nulplus'-alternatief heeft op zichzelf een beperkt effect op verkeersintensiteiten in de kern. In de aanvulling wordt onderbouwd dat de West-Om niet verder zal worden onderzocht omdat dit alternatief tot aantasting van belangrijke landschappelijke en cultuurhistorische waarden zal leiden. Een 'West-Om' past niet binnen het gemeentelijk beleid met betrekking tot het gemeentelijk bestemmingsplan Buitengebied. Hiermee is voldoende informatie met betrekking tot het probleemoplossend vermogen van de 'West-Om' en het 'nulplus'-alternatief aanwezig.

³ In de aanvulling is het beoogde 'nulplus'-alternatief als 'nulmin'-alternatief betiteld.

In de aanvulling en het MER ontbreekt een analyse van de verkeersprobleemoplossende effecten van de alternatieven in combinatie met maatregelen⁴ in de kern van Gemert. Naar verwachting zal de toevoeging van deze maatregelen aan de reeds beschouwde alternatieven niet leiden tot andere keuzes in de selectie en vergelijking van alternatieven. De maatregelen zullen wel leiden tot een sterker doelbereik ten aanzien van verbetering van woon- en leefmilieu in Gemert.

- De Commissie adviseert om de verkeers- en leefbaarheidseffecten van het verkeersalternatief in combinatie met verkeersremmende maatregelen in de kern van Gemert te onderzoeken en de resultaten daarvan samen met het ontwerpbestemmingsplan ten behoeve van de Noord-Om ter inzage te leggen.

2.3

Natuur

MER

Het MER laat niet zien wat de geohydrologische gevolgen van een verdiepte aanleg van de Noord-Om voor natuurwaarden in het studiegebied zullen zijn. Hierdoor zijn de gevolgen voor de voor verdroging gevoelige natuurwaarden niet inzichtelijk gemaakt. Deze natuurwaarden bestaan uit een ven en gagelstruweel in (de directe nabijheid van) het plangebied. Maatregelen om verdroging van het ven en gagelstruweel tegen te gaan ontbreken in het meest milieuvriendelijk alternatief.

Aanvulling

Uit de aanvulling blijkt dat de gevoelige natuurgebieden binnen het hydrologisch invloedsgebied van de Noord-Om liggen. Maar de infiltratiekaart laat zien dat de gevoelige gebieden binnen een kwelgebied vallen. Daarnaast liggen de gebieden in de nabijheid van een waterloop. Hieruit heeft de Commissie geconcludeerd dat de kans dat deze gebieden bedreigd worden met droogvalen zeer klein zal zijn. Hiermee is voldoende informatie over de geohydrologische gevolgen op natuurwaarden in het plangebied aanwezig.

⁴ waaronder het afwaarderen van wegen en maatregelen om de positie van langzaam verkeer te verbeteren (snelheidsbeperkende maatregelen, verbreden van trottoirs, etc).

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: College van burgemeester en wethouders van de gemeente Gemert-Bakel

Bevoegd gezag: Gemeenteraad gemeente Gemert-Bakel

Besluit: wijziging van het bestemmingsplan

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C00.2

Activiteit: aanleg van een noordelijke randweg langs Gemert, de zogeheten 'Noord-Om'.

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Samenvatting MER Noord-Om – Noordelijke rondweg kern Gemert (Gemeente Gemert-Bakel & Witteveen+Bos, maart 2009)
- Milieueffectrapport Noord-Om – Noordelijke rondweg kern Gemert (Gemeente Gemert-Bakel & Witteveen+Bos, maart 2009)
- Geohydrologisch onderzoek randweg Rond-om te Gemert (Gemeente Gemert-Bakel & Witteveen+Bos, juli 2008)

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in het Gemerts Nieuwsblad van: 12 oktober 2007

aanvraag richtlijnenadvies: 8 oktober 2007

ter inzage legging startnotitie: 5 oktober 2007 tot 16 november 2007

richtlijnenadvies uitgebracht: 10 april 2008

richtlijnen vastgesteld: 20 maart 2008

kennisgeving MER in de Staatscourant van: 31 oktober 2008

aanvraag toetsingsadvies: 12 november 2008

ter inzage legging MER: 3 november tot en met 1 december 2008

toetsingsadvies uitgebracht: 7 mei 2009

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de (vooraf) gestelde eisen. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de eventuele tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een voldoende plaats te geven bij de besluitvorming. Is dat naar haar mening niet het geval dan signaleert de Commissie dat er sprake is van een zogenoemde 'essentiële tekortkoming'. De Commissie adviseert dan dat die informatie alsnog beschikbaar komt, alvorens het besluit wordt genomen. Overige tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ir. B. Barten (werkgroepsecretaris)
ing. E.H.A. de Beer
drs. J.A.A.M. Leemans
prof. dr. F.W. Saris (voorzitter)
ing. G. van der Sterre

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. Familie Bruines, Van der Geest, Francissen en Van de Ven, Handel
2. P.E.A. van den Elsen, Gemert

**Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Noord-Om gemeente Gemert-Bakel en de aanvulling daarop**

Het college van Burgemeester & Wethouders van Gemert-Bakel heeft het voornemen om een noordelijke randweg (Noord-Om) langs Gemert aan te leggen. Voor de realisering van dit voornemen is het noodzakelijk om het bestemmingsplan te wijzigen. Ten behoeve van de besluitvorming is een milieueffectrapport (MER) opgesteld. De gemeenteraad is bevoegd gezag.

ISBN: 978-90-421-2592-6